

Силабус навчальної дисципліни
«Звичаї і традиції українського народу»

Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітня програма	Соціальна антропологія
Кількість кредитів ЄКТС	8
Тривалість викладання	5 семестр, 9 та 10 чверті
Заняття:	
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7069>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим із здобувачами вищої освіти

Онлайн консультації: електронна пошта

Інформація про викладача

	Ченцова Надія Володимирівна (лекції, практичні заняття)
	Посада: професор кафедри історії та політичної теорії
	Вчене звання: доцент
	Вчена ступінь: кандидат історичних наук
	Персональна сторінка https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/chentsova.php
	E-mail: chentsova.N.V@ nmu.one
	Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Головна увага в навчальній дисципліні приділяється розкриттю питань, пов'язаних з основними етапами етнічної історії українців. Вузлові проблеми виникнення і становлення української спільноти, що визначають її самобутність і вплив на етнокультурний розвиток сучасного українського народу, інші спільноти, розкриваються через мовні, культурологічні, релігійні, побутові характеристики.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: полягає у набутті студентами нових наукових знань у галузі вітчизняної культури, формуванні навичок свідомого ставлення до збереження і примноження багатонаціональної культурної спадщини держави, сприйняття позитивного досвіду співіснування різних культур, толерантності, застосування набутих знань у процесі міжособистісного спілкування та у професійній діяльності.

Завдання

- створити умови для сприйняття студентами інформації стосовно етнологічних, етнографічних, етнімічних процесів минулого і сучасного українського суспільства;
- зосередити увагу на проявах самобутності звичаїв та традицій;
- розглянути взаємовпливи та запозичення як запоруку збереження багатоманітності у полікультурному просторі України.

3. Результати навчання

знати: термінологію, регіоналістику, етнографію, національний склад населення України; зміни, що відбувалися в історичному вимірі; міжетнічні проблеми, їх вияви та історичний досвід вирішення.

вміти: поводитися у полікультурному просторі, враховуючи мовнокультурні, ментальні, релігійні особливості окремих етносів та народів, які мешкають в Україні. Навчитися організовувати святкування, відповідно до народних традицій. Використовувати звичаї та традиції для оптимізації ділового спілкування.

4. Структура курсу

Лекції

1. Вступ до курсу «Звичаї і традиції українського народу».
Понятійно-термінологічний апарат.
2. Етногенетичні процеси в Україні.
Етнічна історія та теорія етногенезу.
3. Типологія історико-етнографічного районування України.
4. Астрономічні знання та цикл календарної обрядовості.
5. Духовна культура українців. Особливості формування, міфологія, світоглядні засади.
6. Поняття національного характеру та ментальності.
7. Українська релігійна культура.
8. Українські символи та знакова система.
9. Основні складові господарства та матеріальної культури українського народу.
10. Сімейні відносини та родинна обрядовість.
11. Житло, домашнє господарство та побут.
12. Одяг у звичаях та обрядах.
13. Родинна звичайність та громадський побут.

Практичні заняття

1. Етнокультурні регіони України.
2. Український вертеп як втілення етнічного розмаїття України.
3. Звичаї і традиції сучасної України.

5. Технічне обладнання та /або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Office 365. Використовується дистанційний курс «Звичаї і традиції українського народу» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5180>) в системі Moodle.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів за теоретичною та практичною частиною складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за практичну частину (оцінюється максимально у 60 балів) та за теоретичну частину (оцінюється максимально у 40 балів). Практична частина включає оцінювання відповідей на практичних заняттях та виконання індивідуальних завдань. Теоретична частина включає оцінювання підсумкової контрольної роботи. Загалом за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Іспит відбувається у формі усної співбесіди за програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів за іспит: 100.

6.4. Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю:

100% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, засвідчує вільне володіння матеріалом;

80% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, проте містить окремі несуттєві неточності;

60% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь містить суттєві неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена;

40% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь неповна, містить грубі помилки;

20% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь фрагментарна, містить окремі правильні елементи;

0% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь відсутня.

7. Політика курсу

7.1. Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». (<http://surl.li/alvis>)

7.2. Комунікаційна політика

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Звичаї і традиції українського народу» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5180>).

Письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, що підтверджені документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно – в онлайн формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти незгоден з оцінюванням його знань, він має право оскаржити виставлену оцінку у встановленому в університеті порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом, наприклад виконання індивідуальних завдань за додатковою темою – завдання пропонуються викладачем, підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на поштові скриньки корпоративної пошти. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість використаних методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Звичаї і традиції українського народу».

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Андрушко Леся Український національний костюм та інформація: філософський і культурологічний вимір. К. : ТОВ «Юрка Любченка», 2016. - 212 с. - ISBN 978-617-7221-18-9
2. Біляєва Світлана Слов'янські та тюркські світи в Україні (з історії взаємин у XIII-XVIII ст.). Нац. акад. наук України, Ін-т археології. Київ: Ун-т "Україна", 2012. – 524 с.
3. Бебешко Лідія Українська вишиванка. Мальовничі узори, мотиви, схеми крою. Видавництво КСД, 2023. – 128 с. ISBN 978-617-15-0263-5
4. Вовк Федір Студії з української етнографії та антропології : нова редакція / Федір Вовк ; передм. О. Г. Таран ; прим. О. Г. Таран, С. Л. Маховської, Ю. С. Буйських; упорядн. О. О. Савчук. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2022. - 464 с. ; 199 іл.
5. Воропай Олекса Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Том 1, 2. Видавництво : Центр учбової літератури, 2022. – 310 с. ISBN : 9786110127455
6. Грицак Ярослав. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. навч. посібник. К., 2019. – 656 с.
7. Етнографія українців. Вид. 3. / За ред. проф. С.А. Макарчука. Львів, 2015. – 712 с.
8. Курочкін О.В. Різдвяний вертеп: шляхи історичної трансформації: монографія. Київ : Ліра-К, 2022. - 188 с.
9. Лепко В.І. Українське козацтво. Видавництво "Ранок", 2021. – 128 с. ISBN:9786170968463
10. Лозко Галина Українське народознавство. Видавництво : Мандрівець, 2014. – 512 с. ISBN : 9789666345656
11. Народна творчість та етнологія. Наук. журн. / Нац. акад. наук України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Міжнар. асоц. укр. етнологів. – Київ: Вид-во Ін-ту мистецтвознав., фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 1957. - Виходить щоквартально. - ISSN 0130-6936
12. Попович Мирослав Нарис історії культури України. Видавництво АртЕк, 2022. – 726 с.
13. Романько І.І. Українська етнологія: навчально-методичний посібник. Кіровоград: Вид-во КЛА НАУ, 2016. – 124 с.

14. Сафонік Л. М. Концептуалізація сенсу життя у неklasичних філософських підходах: соціально-антропологічний контекст : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.03. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2017. - 40 с.
15. Стельмашук Галина Традиційний стрій етнографічних груп українців Карпат. Львів: Апріорі, 2021. – 216 с. ISBN 978-617-629-736-9
16. Стельмашук Галина Українське народне вбрання. Львів: Апріорі, 2013. – 255 с.
17. Таїрова-Яковлева Тетяна Повсякдення, дозволя і традиції козацької еліти Гетьманщини. Вид. 2. К.: Видавництво: Кліо, 2017. – 174 с.
18. Удовик Сергій Україна / Ukraine. Фотоальбом. К.: Видавництво Ваклер, 2019. – 304 с.
19. Шаян В., Лозко Г. Віра предків наших. Книга І. Видавництво : ФОП Стебеляк, 2019. – 400 с.